

Адыгэ макь

Голос
адыга

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Улапэ щыщхэу шыудзэм хэтхэу илъэсишъэм ехъуклэ узэклэлэбэжымэ щылэгъэ апэрэ дунэе заом хэлэжыагъэхэм афэгъэхыгъэ саугъэт мы къуаджэм къыщызэлухыгъ. Мыщ фэгъэхыгъэ цыфзэхыхэм хэлэжыагъэх Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан, Краснодар краим и Хэбзэихъухъэ Зэлуклэ и Тхьаматэу Владимир Бекетовыр, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, Улапэ щыпсэухэрэр, гъунэгъу краим илыкхэр, къэзэкхэр, нэмыкхэри.

Саугъэтыр чылэм къыдэуцуагъ

Улапэ къоджэ псэуплэм ипашэу Куфэнэ Нурет митингыр къызэлухыгъэ, апэрэ дунэе заом хэлэжыгъэ якъоджэгъухэм афэгъэхыгъэ саугъэт къызэрэзэлухыгъэмклэ пстэуми къафэгъушлуагъ. Тихэгъэу ишъхьафитныгъэ фэбэнэгъэ цыфхэм яшлэжэ ащклэ зэрагъэлапэрэр къыхигъэщыгъ. АР-м и Лышъхъэ игукъэкыклэ мы саугъэтыр чылэм къыдэуцуагъ, проектър зыгъэцклагъэр зэлъашлэрэ сурэтышлэ илэласэу, УФ-м культурэмклэ изаслуженнэ лöffышлэу Бырсыр Абдулах ары.

Тхьаклушынэ Аслъан, Владимир Бе-

кетовым, муниципальнэ гъэпсыклэ зилэ «Красногвардейскэ районым» ипашэу Тхьэлъэнэ Вячеслав саугъэтыр къызэлухыгъ. Мы зэо мэхъаджэм хэклодагъэхэм яшлэжэ агъэлаплэзэ, къэзэрэугоиэгъэхэр зы такыкърэ афэшъыгъуагъэх.

АР-м и Лышъхъэ псалъэ къышлызэ, саугъэтым икызыэлухын къэклогъэ В. Бекетовым рэзэныгъэ гушылэхэмклэ зыфигъэзагъ. Адыгэхэмрэ урысхэмрэ, краимрэ республикэмрэ зэфыщытыклэ дэгъухэр зэдырлэхэу ыпэкклэ зэрэлъыклуатэхэрэм непэрэ цыф зэ-

хэхэр зэришыхъатыр къыхигъэщыгъ.

— Илъэсишъэм ехъуклэ узэклэлэбэжымэ щылэгъэ апэрэ дунэе заом мэхъанэу илагъэр, тидзэклоглэхэм лыхъужыныгъэу зэрахъагъэр цыфхэм ащымыгъушпэнэм мы къызэлухыгъэ саугъэтыр фэлорышлэшт. Ежэ яшлэигоныгъэклэ Улапэ щыщ нэбгыри 102-рэ мы заом клөгъагъэ, шыудзэм хэтхэу ахэр зэуагъэх, лыгъэ къахэфагъ. Тикъуаджэ изакъоп, нэмык чылэхэми адэкыхи, пым пэуцужыгъэ адыгэхэм япчъагъэ багъэ. Ахэм лыхъужыныгъэу зэрахъагъэр къэралыгъом щыгъушагъэп, тын лъаплэхэр, орденхэр афигъэшъошагъэх. Кавказым щыпсэурэ лъэпкэ зэфэшъхьафхэр зыхэхэгъэ дивизиэм лыгъэу хэлъыгъэмклэ, изэуаклэклэ пыр ыгъэщынэщтыгъ. Гукъау нахь мышлэми,

мыщ фэдиз гъэхэгъэшхо зилэ тидзэклоглэхэм яшлэжэ фэгъэхыгъэ саугъэт джырэ нэс тилагъэп, непэ а мытэрэзыныгъэр, шыклагъэр дэтэгъэзыжы, — къылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

В.Бекетовым нэужым гушылэр зыратым, зэхахъэм къэклоглэгъэ пстэуми къафэгъушлуагъ, лъэпкхэр зэзыпхырэ мыщ фэдэ саугъэтхэр зэрэтищыклагъэхэм клигъэтхыгъ. АР-м и Лышъхъэу лöffтхьабзэм къезыгъэблэгъагъэм фэрэзагъ, дзэклоглэхэм яшлэжэ зыгъэлъэплэрэ улапэхэм «тхьашъуегъэпсэу» арылуагъ.

— Илъэсишъэкклэ узэклэлэбэжымэ зэрэщытыгъэм фэдэу, апэрэ дунэе заом хэлэжыагъэхэм ялэуужхэу адыгэхэмрэ къэзэкхэмрэ непэ зэрэугоиэгъэх. Ар зымыуасэ щылэп, ащ къегъэлъагъо непэ ныбджэгъуныгъэ, зэгурылоныгъэ тазыфагу зэрилпыр, лъытэныгъэ зэрэзэфэтшырэр. Къушъхьэчлэсымрэ къэзэкхымрэ яныбджэгъуныгъэ фэгъэхыгъэ саугъэт джырблагъэ Краснодар къыщызэлухынэу тэгъэнафэ, ащ нахь тызэрипхышт, тызэгуригъэлöшт, — къылуагъ Владимир Бекетовым.

Къоджэдэхсэм унашъо зэрэзэдашылгъэм диштэу, В.Бекетовым «Улапэ ицыф гъэшлуагъ» зыфилорэ щытхыуцлэр фагъэшъошагъ.

Владимир Нарожнэр, титхэклоглэ цлэрылоу Мэщбэшлэ Исхъакъ, къуаджэм щыщхэр цыфзэхыхэм къыщыгушылэгъэх. Саугъэтым икызыэлухын сьд фэдэрэ лъэныкъоклэ мэхъанэшхо зэрилэр ахэм къыхагъэщыгъ.

Къэзэрэугоиэгъэхэм саугъэтэу къызэлухыгъэм къэгъагъэхэр клэралъхьагъэх, джащ фэдэу Хэгъэу зэошхом хэклодагъэхэм ясаугъэтэу мы чыплэм пэмычыжъуу щытми ахэр еклоглагъэх, тидзэклоглэхэм шъхьашэ афашылгъ, яшлэжэ агъэлъэплагъ.

— Непэрэ мафэм тарихым чыплэ гъэнэфагъэ зиубытышт. Лъэпкэ зэхэдз ямылэу зэгоуцохи апэрэ дунэе заом хэлэжыгъэ тидзэклоглэхэм уихэгъэгу шлу плъэгъун зэрэфаемклэ щысэ дэгъу къагъэлъэгъуагъ. Ахэр егъэшлэрэ шлэжъэу тыгу илыштых, — къылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

ТХЪАРКЪОХЪО

Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Псэуалъэм ишлын зэрэлъыклуатэрэм зыщигъэгъозагъ

АР-м и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан къуаджэу Улапэ щашырэ врачэбнэ амбулаториэм мы мафэхэм щылагъ. Федеральнэ программэу «Къо-джэ псэуплэхэм зыпкы итэу хэхъоныгъэ ашыныр» зыфилöу 2014 — 2017-рэ илъэхсэм ателъытагъэм къыдыхэлъытагъэу мы псэуалъэр ашы.

Ащ зэклэмклэ квадратнэ метр 420-рэ ил, сомэ миллион 18,5-рэ пэлуагъэхьащт. Мылъкур федеральнэ ыкли республикэ бюджетхэм къахэхыгъ.

Непэрэ мафэм ехъулэу псэ-

олъэшхэм амбулаториэм идэпкхэр агъэуцугъэх, унашъхъэм игъэпсынрэ шъхьаныгъупчъэхэм яхэгъэуцонрэ шлэхэу фежъэщтых.

АР-м и Лышъхъэ псэолъа-

клэм ишлын зэрэлъыклуатэрэм зыщигъэгъозагъ, зымыгъэрэзэгъэ чыплэхэр къыхигъэщыгъэх, ахэр дагъэзыжыныгъэу псэолъэшхэм къафигъэпытагъ. Шапхъэхэм адистэу ыкли проектым игъэцклен пылъ уахътэм ехъулэу амбулаториер тыгъэн зэрэфаем ащ фэгъэзагъэхэм аналэ тыраригъэдзагъ.

АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымклэ иминистрэу Мэрэтыкьо Рустем къызэрилуагъэмклэ, медицинэм иучреждение 2016-рэ илъэсым атышт, Улэпэ участковэ сымэджэщэу изытетклэ шапхъэхэм адимыштэжы-

рэм ычылплэ лöff ышлэнэу ригъэжъэшт. Къоджэ псэуплэм дэххэм ящыклогъэ медицинэ илэпылэгъу мыщ щарагъэгъотышт. Терапевтым, педиатрэм, стоматологым якабинетхэр къыдыхэлъытэгъэщтых, мэфэ стационарым лöff ышлэшт. Амбулаториэм епхыгъэ илэпылэгъу псынклэм ибригади ялэшт, ащ къытефэрэ фэлö-фашлэхэр зэрифэшъуашэу ыгъэцкленхэм пае блэкыгъэ илъэсым къащэфыгъэ автомобилыр иклэрыклэу зэтырагъэпсыхьажыгъ, непэ ищыклагъэр зэкклэ лэклэлъ.

Мыщ фэдэ амбулаториэхэр

республикэм инэмык чыплэхэм ашагъэпсынхэу агъэнафэ. Ахэм зэу ащыщ къутырэу Чехрак щашлынэу рагъэжъэщтыр.

Врачэбнэ амбулаториэхэм адаклоглэ фелъдшер-мамыку лэзаплэхэм яшлыни Адыгеим щыльагъэклогтэшт. Непэрэ мафэм ехъулэу мыщ фэдэ учреждении 123-рэ тишълоры ит. Мы аужырэ илъэси 5 закьом ФАП 28-рэ агъэпсыгъ. 2020-рэ илъэсым мы псэуалъэхэм япчъагъэ джыри 20 къыхэхьонэу агъэнафэ.

(Тикорр.).

Къалэм изэтегъэпсыхъан

Архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэ ялофхэм афэгъэзэгъэ Советым тыгъуасэ зэхэсыгъо илагъ. Ащ тхьамэтагъор щызэрихъагъ АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Муратэ.

Рекламэхэр, афишэхэр, мэ-кьэгъэлэхэр зыпылъэгъэштхэ стэндхэр Мыекъуапэ зэрэагъэуцуштхэр, къалэм игъэпсэфылэ чыплэхэр зэрэзэтырагъэпсыхъащхэр, клэу зэрашыштхэр ары анахъу зытегушылагъэхэр. Афишэхэр, мэкьэгъэлэхэр, рекламэ зэфэшхъафхэр зыпылъэгъэштхэр зыдагъэуцунхэу агъ-нэфагъэхэм, ахэр зыфэдэштхэм афэгъэхьыгъэу кьэгъушылагъ Мыекъопэ къэлэ администрацием къэлэгъэпсынымклэ иотдел специалистэу Светлана Гайдай. Ащ къызэриуагъэмклэ, афишэхэмрэ мэкьэгъэлэхэмрэ апае «афишная тумба» зыфалорэм фэдэхэр агъэуцунхэу.

Ахэр культурэм иучреждени-ехэм ялофышлэхэр яупчлэжь-гъухэу, яшлоигъоныгъэхэр кы-далытэхэзэ кыыхахыгъэх. Ащ фэдэхэр цыфхэр нахьыбэу зы-щызэхэхьэхэрэ чыплэхэми аща-гъэуцунхэу, къалэм иархитек-турэ зэщыкыуагъэ зэрэмыхъу-щтри кыдалытагъ. Рекламэхэр чыплэ гъэнэфагъэ ямылэу ты-дыкли зэрелулыгъэхэм къалэр къызэримыгъэдахэрэри зэхэ-сыгъом кыыхахыгъэщыгъ. Ахэм апай стэндхэр зы шыклэ ялэу агъэуцунхэу ахэр зэрэгъэпсы-гъэштхэр кыыхахыгъэх. Афи-шэхэр, мэкьэгъэлэхэр апылъэ-гъэнхэу «тумбэ» 27-рэ, рек-ламэхэм апае стэнд 13 пстэ-умкли къалэм щэгъэуцунхэу агъэ-

нэфагъ. Ахэм сомэ миллиони 10 апэлухъащ.

АР-м и Премьер-министрэ Мыекъопэ къэлэ паркым дэжь рекламэхэр зэлүлыгъэхэ стэнд цыкълухэр бэу зэрэагъэуцу-хэрэм а чыплэм итеплэ кызы-римыгъэдахэрэм аналэ тыра-ригъэдзагъ, шапхъэхэм адиш-тэу зы стэндыхо щэгъэуцу-нэу къарилуагъ. Джащ фэдэу общественнэ транспортым икьэ-уцунлэхэр зэрэгъэпсыгъэхэми аналэ тырагъэтынэу къалэм ипашэхэм къафигъэпытагъ.

АР-м архитектурэмклэ ыкли къэлэгъэпсынымклэ и Комитет Мыекъуапэ игъэпсэфылэ чы-плэхэм язэтегъэпсыхъанклэ ыкли клэу ашыштхэмклэ проектэу ыгъэхъазырыгъэхэм щигъэгъ-загъэх ащ ипашэ игуадзэу Ма-рина Шевченкэм. Ащ къызэ-рилуагъэмклэ, зыгъэпсэфылэхэм пстэумкли зэхэтэу гектар 26-рэ аубыты. Ар маклэ. Шапхъэхэм

къызэрэдальтэрэмклэ, къалэм ипроцент 25-р гъэпсэфылэ чы-плэу щытын фае. Ар гъэцкклэ-гъэным фэшл предложение гъэ-нэфагъэу ялэхэм ащыщ поселкэу Краснооктябрьскэм клорэ гъо-гумклэ къалэм удэклымэ «Мэз-дахэклэ» заджэхэрэ мээ чыплэу илэр зыгъэпсэфылэу гъэпсыгъэ-ныр. Ащ ипроект игъэклотыгъэу Марина Шевченкэм кыгъэлъэ-гъуагъ. Джащ фэдэу Мыекъо-пэ районым инэмыкл чыплэхэм гъэпсэфылэу ащыбгъэпсын плэкълыштхэм япроектхэми ащ щигъэгъозагъэх.

— Поселкэу Краснооктябрь-скэмклэ къэлэ дэклыгъом щылау зигугъу тшырэ чыплэр къа-лэм кыыхэгъэхъэжыгъэн фаеу сэлъытэ, — кылуагъ Къумпыл Мурат иеплъыклэхэр кырило-тыкълхэзэ. — Ресторанэу «Мэздахэр» мы уахътэм зэ-тырагъэпсыхъажы, хъаклэщи а чыплэм кыщагъэпсыщт. Арыш, ащ еклурэ гъогур 2016-рэ илъэсым шокл имылэу гъэцкклэжыгъэн фае. Мылъ-

кушхо апэлумыхъэу нэмыкл гъэпсэфылэхэри мыщ щыбгъэ-псынхэ плэкълыщт.

Гъогум игъэцкклэжыкыи къа-лэр ары зыфигъэзагъэр. Дэ-кляплэу ащ илагъэри къалэм хэхъэ. Ар мы уахътэм зэхэ-уагъэу щыт. Дэкляплэр кы-зэрагъэнэжыщтым ыкли зэрэ-зэтырагъэуцожыщтым ыуж ихъанхэуи къалэм ипашэхэм къафигъэпытагъ. Къэлэ клоцым игъэпсэфылэхэм къагъушылэзэ, чыгхэр, кьэгъагъэхэр нахьыбэу зэрэагъэтысыщтхэм пылтын-хэу, автомобиль гъэуцунлэхэм ягъэпсыни лоф дашлэнэу къари-луагъ.

Джащ фэдэу Адыгеим ичыллэ анахъ дахэхэм ащыщ щыт псэ-уплэу поселкэу Гъозэрыплъэ плэхъаным диштэу дахэу зэ-рзэтегъэпсыхъэгъэштми мы зэхэсыгъом щытегушылагъэх. Ащклэ проектэу агъэхъазыры-гъэм ипхырыщын кыихъащт 2016-рэ илъэсым рагъэжъэн гу-хэлъ ял.

ХЪУТ Нэфсэт.

Хьопсэрыкьо Мурат илъэсыклэ мэфэкл афызэхыщагъ

Адыгэ Республикэм икьэ-ралыгъо хабзэ ихэбзэгъэуцу (ллыкло) кьулыкъу ыцлэклэ Феде-рациемклэ Советым ллыклоу щылэ Хьопсэрыкьо Мурат Ады-геим, Къэбэртэе-Бэлкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Моск-ва ацыпсэурэ клэлэцыкълухэм илъэсыклэ мэфэкл афызэхы-щагъ. Абхъазым щыщ клэлэ-цыкълухэри а лофтхъабзэм кырагъэблэгъагъэх.

Сенаторым игукъэлыкклэ мы-гъэ яблэнэрэу клэлэцыкълухэм апае Адыгэ Республикэм и Лы-кло илофшлэплэ илъэсыклэ мэфэ-кыр щызэхъащагъ. Клэлэцыкълу 75-м ехъу мы илъэсым мэфэ-

клым хэлэжыагъ. Ар гъэшлэ-гъонэу клуагъэ, Гарри Потер ехъылэгъэ фильмхэм ахэт пер-сонажхэм клэлэцыкълухэр алука-гъэх, кьэгъэлъэгъонхэм яп-лыгъэх, сенаторым шухъафтын-хэр къаритыгъэх.

— Адыгэ Республикэм и Ллыкло илофшлэплэ мыгъэ апэрэп илъэсыклэ мэфэклыр зэрэщы-зэхъащэрэр. Клэлэцыкълухэм агу кыинэжынынэу ар гъэшлэгъонэу агъэлсыгъ, — къалотагъ мэфэ-клым хэлэжыагъэ ны-тыхэм. — Хьопсэрыкьо Мурати, Ллыклом илофшлэплэ нэмыклэу щылажьэ-хэрэми «тхъашъуегъэпсэушхо» ятэлэ. Илъэсыклэу кыихъэрэмклэ пстэуми тафэгъушлэ!

Ялофшлагъэхэм осэшл къафашыгъ

Лъэпкъ зэфыщытыклэхэм ягъэпытэн, патриотическэ плуныгъэм атегъэпсыхъэгъэ кьэралыгъо программэу 2014 — 2018-рэ илъэсхэм республикэм гъэцклагъэ щыхъурэм ыкли комплекснэ программэу «Профилактика коррупции» зыфилоу 2014 — 2016-рэ илъэсхэм ателытагъэм щыцэу Адыгэ Республикэм лъэпкъ лофхэмклэ, лэклиб кьэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэмклэ ыкли кьэбар жьугъэм иамалхэмклэ и Комитет журналистхэм азыфагу щызэхыщэгъэ зэнэкьокъухэм яклэуххэр зэфихъысыжыгъэх.

«Патриот», «Адыгея наш об-щий дом», «Стоп, коррупция» зыфилохэрэ зэнэкьокъухэм зитхыгъэ ыкли зыкэтын анахъ дэгъоу алытагъэхэм мы ма-фэхэм афэгъушылагъэх. Зэкълэмкли лофшлэгъэ 48-рэ журналистхэм зэнэкьокъум кырахылылагъ.

— Мы тхыгъэхэм мэхъан-шо ял. Республикэм зегъурыло-ныгъэу илыр, цыфхэм зэфы-щытыклэу ялэр кызылотыкълрэ темэхэм журналистхэм ыпэкли лоф адашлэн, нахьыбэрэ къат-хынхэ фае. Зэнэкьокъум зи-ушъомбгъуным, хэлажыэрэр на-хьыбэ хъуным иамалхэр зе-тэхъэх, журналистхэм нахъ ча-нэу лоф ашлэнэу тыкъаджэ, — кылуагъ Комитетым итхъаматэу Шхъэлэхъо Аскэр.

Журналистхэм ащыцэу зи-лофшлэн кыыхагъэщыгъэхэм ащыщ тэ тиофшлэгъухэри. «Стоп, коррупция» зыфилохэрэ зэнэкь-окъум кыдыхэлъытагъэу «Нэб-гырэ 35-м хъапс атыральхъагъ» зыфилохэрэ тхыгъэу Клэрэ Фа-тимэ ыгъэхъазырыгъэм осэшл кыфашыгъ. Мамрыкьо Нури-ет илофшлагъэу «Джэджэхъэб-

лагъ, офицерыгъ, псэемыблэ-жыгъ» зыфилохэрэ зэнэкьокъоу «Патриотым» щыхагъэунэфы-кыгъ. Джащ фэдэу «Адыгея — наш общий дом» зыфилохэрэ лъэныкъомклэ Платыкьо Ане-тэрэ Гъонэжыкьо Сэтэнаерэ ятхыгъэу «Тарихъыр зыпхыры-щыгъэ фестиваль» зыфилохэрэ кыыхагъэщыгъ.

Республикэм кышыдэклырэ гъэзетхэм яжурналистхэри, те-лерациокомпаниеу «Адыгеим» илофышлэхэм ащыщхэри кы-ыхагъэщыгъэх. Гъэзетэу «Един-ство» зыфилохэрэм илофышлэу Устэкьо Маргаритэ, «Совет-скэ Адыгеим» иобозревателэу Юлия Мельникова, «Майкоп-ские новости» зыфилохэрэм щы-лэжьэрэ Вера Корниенкэм ятхыгъэхэм осэшл къафашыгъ. Телерадиокомпаниеу «Ады-геим» илофышлэхэу Тлэшу Свет-ланэ, Ахэджэго Рузанэ, Гьуклэл Сусанэ, нэмыклэхэми ялофшлэ-гъэхэр кыыхагъэщыгъэх.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.

Сурэтыр лэшынынэ Аспъан тырихыгъ.

ТУРИЗМЭР

Къытфаер бэ

Аужырэ илъэсхэм тицъыфхэр нахьыбэу зыдаклоштыгъэхэр Египетрэ Тыркуемрэ. Ахэмрэ Урысыемрэ язэфыштыкълэхэр ошлэ-дэмышлэу зэщыкыуагъэх. Ащ кыыхэкълэу, тизыгъэпсэфаклохэм ащыщхэм ежъ-ежырэу зыдаклоштхэ къэралыгъохэр кыыхахыхэу рагъэжыагъ.

Илъэс къэс Урысыем щыпсэурэ цыф миллион пчъагъэм лэкълэб хэгъэгухэм зызэрацагъэпсэфыштыгъэр зышлэрэ къэралыгъохэм ахэр джы ядэжъ рагъэблагъэхэ ашлоигъоу къэбархэр къагъэлх. Гушылэм пае, Тунис тицъыфхэр зэрищэштхэм ыкли ахэм япсауныгъэ щынэгъончъэу зэрэщытыштым пае аэропортхэмрэ хьаклэщхэмрэ зэтырагъэпсыхъэх. Къэралыгъом туризмэкълэ иминистрэ Москва къэкълоньш, Ростуризмэм зэзэгъыныгъэ къыдишлынэу зегъэхъазыры.

Испанием, Грецием, Киргизием тицъыфхэм къарагъэлъэгъунэу чыплэ гъэшлэгъонхэр зэрялэхэр къало.

Италием зыщызыгъэпсэфыхэрэм япроценти 5 — 6-р ары нылэп джынэс Урысыем икълыштыгъэр. Джы къэралыгъом ихьаклэщхэм язытет лъыплъэрэ системэм ипащэу Александр Козуля охътабэ тырамыгъашлэу лфым ыуж ихъэхэмэ, Урысыем икълырэ цыфхэм япчъагъэ фэдитлуклэ нахьыбэ ашышлунэу мэгугъэ. «Русский ключ» зыфилорэ хьаклэщ купым хахъхэрэм лф ащызышлэхэрэр ялэпкыкълэ урысых е урысыбзэр дэгъоу зышлэрэ цыфых. Шаплэхэм ачлэлъ шхыныгъохэм ацлэхэр урысыбзэкълэ тхыгъэх», — кылуагъ ащ.

Урысыем ицъыфхэм гъэмафи кымафи яхэгъэгъу зыцагъэ-

псэфын зэралъэкълыштыр италъянцэхэми къало. Тыркуемрэ Египетрэ ачылплэ иуцонхэу фаех Марокко, Кений, Испаниер, Ригэ.

Нэмыкл къэралыгъохэм афэмыдэу Грецием тицъыфхэм анахьыбэр ригъэблэгъэнхэу фый. «Туры выходного дня» зыфилорэ экскурсиер ахэм ашлогъэшлэгъонынэу мэгугъэ. Ащ хэхъэх Афины, Салоники, псыгъэхунэ благъэхэр. Джащ фэдэу мыш культурэм, дин лфхэм, медицинэм апылъ туризмэр дэгъоу щызэхэцагъ. Кризисым кыыхэкълэу фэло-фашлэхэм ыкли шхыныгъохэм ауасэ кызырехыгъэр урыс туристхэм агъэфедэн зэралъэкълыштыри кыыхагъэщы.

Тель-Авив зыгъэпсэфаклохэр ыцэхэ зэрэшлоигъом ишыхъатэу, языгъэпсэфыплэхэр зыфэдэхэм тицъыфхэр нэлуасэ зэрэфашлыштхэ рекламэм пэлуагъэхъашт шекель миллиони 10 ащ Урысыем къыфитлупщынэу хъазыр.

Кипрэ гъэтхапэм тхьамафэрэ зыкышыбгъэпсэфынэу сомэ мин 40-клэ уклон плъэкълышт.

Туроператорхэр зыщыгугъхэрэр

Тицъыфхэр лэкълэб хэгъэгухэм клэхэзэ зызэрацагъэпсэфырэм сомэ миллиард 50 фэдиз тырагъэклэуадэ. Ащ кыыхэкълэу, туроператорхэм ягумэкълыгъохэр кыыбгурылонхэу щыт. Урысыемрэ Тыркуемрэ язэфыштыкълэхэр зыпкъ иуцожьынхэм ахэр щэгугъых, туристхэр ашлоклэдынхэм тещыныхъэх.

Туристическэ компаниеу «CLOBAL Travel» зыфилорэм ипащэу В. Самохваловым зэ-

рильытэрэмклэ, Тыркуем зыщызыгъэпсэфыштыгъэхэм атыштыгъэ ахъщэм фэдицклэ непэ уздэклошлунэу щылэхэр Израиль, Иорданиер, Тайланд арых.

Турфирмэ анахь инэу тилэхэм ащыщэу «TEZ TOVR» зыфилорэм тицъыфхэм зызцагъэпсэфынэу кыыхихырэр Хышлуцлэ лушор ары. Тыркуем клэштыгъэхэм ащыщэу процент 20-м джы ащклэ загъэзэн альэкълышт. Краснодар краимрэ Кырымрэ цыф зэрэщымыклэштхэр гъэнэфагъэу къело.

Туристическэ сервисэу «Рамблер. Путешествия» зыфилорэм ипащэу А. Корякинам ахъщэ дэгъу зилэ туристхэр Кубэрэ Доминикэрэ ыгъаглохэ шлоигъу.

Зигъот мыинхэм Испанием, Израиль, ГОА (Индия) цыфхэр зэрихъаштхэ визэм ыуасэ къафыцагъэклэнэу зэралорэр ягопшт. Зэхэт Араб Эмиратхэм хьаклэщхэм туристхэр зэрарысыштхэм тефэрэ ахъщэм ипроцент 40 къафыщагъэклэнэу къагъэгугъэх.

Анахь кытпэблагъэхэу зызщыбгъэпсэфын плъэкълышт къэралыгъохэр Кипр, Черногориер, Болгариер, Грециер, Хорватиер, Израиль арых.

ШЪАУКЪО Аслъангуаш.

ЛЪЭПКЪ ШЪЭЖЪЫМРЭ ЕПЛЪЫКІЭХЭМРЭ

Къызыхэкълырэ Лэбэ мыжъуакл

Нысащэм, джэгум е нэмыкл гушлогъо зэхэхэм загъорэ уащырихыплэу кыыхэкълы зыгорэ нахъщэ шъхьамысэу, етлупщыгъэу кыыштыгъэу.

Ащ имылькы римытэкъухъанэу зыралоклэ, къареложьы: «Къызыхэкълырэ Лэбэ мыжъуакл!» Мыр гушылэжъ, ар сыдэу щытми гушылэ пэгъодзэу кызыэрамыугупшысыгъэр гъэнэфагъэ. Сыд ащ имэхъанэр, сыдрэ лъэхъана кызыежъэгъэн ылъэкълыштыр? Лэбэ мыжъуаклэ сыда арэу лъаплэу кыыхэпхын плъэкълыштыр?

Уегупшысэмэ, гъэшлэгъон горэмэ ацыпэ къэоубыты. Осэшлу зилэу пасэм Лэбэ имызакъоу, псыхъохэм къахыштыгъэр, джыри къахэпхын плъэкълыштыр сыда? Гъэнэфагъэу дышъэ. Бэшлагъэу адыгэ чыгужьым ахэр зыхэлъ псыхъохэр кыышыхагъэщыгъагъэх. Шыпкъэ, а лъэхъанэхэм апэрапшлэу къалэкълыхэщыгъэхэр иныгъэх, мыжъуаклэмэ афэди-зыгъэх. Ахэм зызэрагъэклэрэклэштхэр ахашыкълынхэу ащыгъум ашлэщтыгъэп. Тхьамадэ-

мэ (жрецхэм) яфэло-фашлэмэ ацагъэфедэщтыгъэх. Зэрэжыурэм фашл тыгъэм кыпызыгъэ мыжъоу енгъуештыгъэх, «тыгъэ мыжъоклэ» яджэщтыгъэх. Нэужым, охътабэ зытешлэм, пшэхуацэмэ афэдэу жъгъэйхэри псым кыыхазыкълынхэу зэрагъэшлэгъагъ.

Псым пшэхъо кызырэкълэу ыхьырэмэ дышъэцэ жъгъэйхэр ахэлъхэу мэхъу. Чыгыбэ зылут псыхъохэм апэчлынэтлэ псычлэхэм лъэпсэ жъгъэйбэр, лудэнэ зэхэхытыхьагъэхэм афэдэхэу, лужьоу щызэулух. Пшэхъо кызырэкълор ахэм аблхы зыхьуклэ, нахь псынклэш, псым ехы, дышъэр онтэгъушъ, ахэтлысхъэ. Псыр зызэкълэклэ, лъапсэмэ «апыхъогъэ» пшэхъо жъыухэр кыпагъэтэкъухэти, агъэтклүштыгъэх.

Лъэпсэ жъгъэйхэм дышъэ пшэхъор кызырапынэрэмклэ къашлэгъагъ псычлэм пырацэу

зыгорэ иплъхъэмэ, дышъэ пшэхъохэр зэриугъоистхэр. Цы лужъу зытет мэлышъор ащклэ лэрыфэгъу шыпкъ. Чыплэхэу чыгъ лъапсэмэ дышъэр зыцапыхъоу кыыхагъэщыгъэхэм мэлышъохэр ахалъхъэхэу аублэ-

Пшъэрыль клэракл (пектораль), дышъэ зырызакл, лужъу зыгъу, Украинэр. (Псыхъоу Днепрэ Лушъо Луыгъэ Луашъхэм кыышчылахыгъ. 1970-рэ илъэс).

гъагъ. Псыормэ амыхьынхэу ахэм шъодэн лъэпсхэр ападэщтыгъэх. Псычлэм щаубгъути, бэц папцлэхэр лъэпсымэ арагъэкълыхэти, псычлэм халуплэщтыгъэ. Зэрэхагъэпшыштыгъэм ибагъэ тшлэрэп, ау уахътэ тешлэу, дышъэр ащ хызы зыхьуклэ, кызыэкълэцлэхьэти, фэсакыхъэзэ кыыхахьыжыштыгъэ. Мэлышъом кыыхагъэтэкъугъэр агъэтклүштыгъэ ыкли лэпэлэсэхэм ащ пкыгъохэр хашыкълыштыгъэх.

Тызэджагъэмэ къахэфэгъагъ тилъэхъанэ шакло горэм къэхуулэгъагъэр. Псыхъор зэкълэуагъэу, чэнджэу зэпырыкълэу, лъэпсэжъыне лэрамышхо кыыхажъыуклэу ыльэгъугъ. Шлогъэшлэгъонэу кыыхихынэу кызыкълэ, дышъэ пшэхъо гъожьыбзэу апыугъоягъэхэр зэкълэ псым пилъэсыкълыхи зэбгырихыгъэх. Ар кызыехуылэм кыгурылуагъ дышъэ кыгъоти, «ылэхъомбэ тлуаклэмэ зэрадэкълыжыгъэр».

Бэшлагъэу адыгэмэ дышъэм хэшылкълэу фырялэу лф дашлэ.

Пшъэрыль клэраклэм (пектораль) ыгузэгъу ит скульптурэхэр. (Днепрэ Лушъо кыышчылахыгъ).

Тылуашъхъэхэм къачлэтыжъхэрэм дэгъоу ар къытагъашлэ. А ижырэ лэшлэгъэ лъаплэхэр гъэшлэгъонхы, зэмылэужыгъох, нэр лэпахэу дахэх. Тичыплэбэмэ ахэр кызыэрацагъотыжъхэрэм къеушыхъаты дышъэчлэхыплэхэр, лэпэлэсэ дэгъухэр мымаклэу тилъэпкъ зэрилахъэр.

ТЭУ Аслъанрэ Нуриетрэ.

(Джыри кыыкълэпкъыкълэшт).

ЛИТЕРАТУРНЭ ЗЭХАХЪ

Тхаклом илъэуж рыплъэжьигыгъэх

2015-р — литературэм и Илъэс — ыкIэм фэкло.

АщкIэ кIэух зэфэхьысыжъ мэфэкIэу хуыгъэ мы мафэхэм Адыгэ къралыгъо университетым адыгэ филологиемрэ культурэмрэкIэ ифакультет щызэхашгъэ Иофтхъабзэр.

Ар АР-м инароднэ тхаклоу, урысые ыкIи дунэе литературэм зыцIэ хэуцагъэу Еутых Аскэр кызыхуыгъэр илъэсишгъэ Ионыгъом и 25-м, 2015-рэ илъэсым зэрэхуыгъэм фэгъэхьыгъагъ, «Тхаклом илъэуж» зэреджагъэхэр. ЩыIэныгъэ ыкIи творческэ гъогу гъэшIэгъон къэзыкIугъэ тхэкIошхом ехьылIэгъэ шIэныгъэу аIэклIэлъ хуыгъэхэр ипроизведениехэмкIэ — усэхэмкIэ, рассказхэмкIэ, повестхэмкIэ, ипсэсэхэр зыфэдэу алытэрэмкIэ университетым истудентхэм яшIошхэр кыралотыкIыгъэх.

УсэкIошхом имэфэкIкIэ агъэхъазырыгъэ гъэзет Iэпэрытххэр дэпкхэм ягъэкIугъэх, ахэм тхаклом ытхыгъэхэм ащыщхэр, фатхыгъэхэр ыкIи ежъ ныбжьыкIэхэм ягушыIэ клэкIхэр арытых. ХъакIэщыр гум кыгъэкIэу зэхэхэпIэ унэр зэлухыгъ: пIоблэ тхыпхэе закIэр пылабгъ, ащ ыпашхъэ адыгэ Iанэр бжыхъэ гъомылэкIэ ушъагъэу — мыIэрысэ дэхэ чыматэр, дэххо лагъэр — дэрмэн фэшIэу тетых.

Апэрэ ыкIи я 3-рэ курсхэм ащеджэхэрэр арых литературнэ зэхэхэр зыгъэхъазырыгъэхэр, ащ хэлажъэхэрэр. ЯкIэлэегъаджэр филологие

шIэныгъэхэмкIэ кандидатэу, адыгэ филологием икафедрэ идоцентэу Хъуажъ Нурет Хъазрэт ыпхур ары.

— МэзитIум кыкIоцI зыфэдгъэхъазырыгъэ Еутых Аскэр имэфэкI, — къелуатэ Нурет. — ЗэкIэ тистудентхэм — пшъашъи, кIали агу етыгъэу бэ кладжыкIыжьигыгъэр. Аскэр ищыIэныгъэ ыкIи итворческэ лъэуж анахъ анаIэ тырагъэтэу рыплъэжьигыгъэх, тхаклом пэкIэлыгъэр, игупшысэ икуугъэ зэхашIагъэу мы мафэм тиныбжьыкIэхэр къекIоллабгъэхэу кысщэху. Непэ тиамал

кызыэрихъэу, тыгу кыддэлэу Еутых Аскэр итворческэ лъэуж тыдытетышт, адыгэ лъэпкъым ащ фэдэ усакло, гупшысэкIо тхэкIошхо зэриIэр кIэдгъэтхышт.

МэфэкIыр зэрэагъ адыгэ филологиемрэ культурэмрэкIэ университетым ифакультет истуденткэхэу Тхъагъэпсэу Изабеллэрэ Шхъэлэхъо Нэфсэтрэ.

Илъэс 60-м шыпкхэр иIэубытыпIэу литературэм щылэжъагъэу, гушхъэбайныгъэ дахэ кызызынэгъэ Еутых Аскэр ищыIаклэ зыфэдагъэр, итворчествэ кызыэрэушыгъэр, зызэриштагъэр, зызэриIэтыгъэр — усэхэм, поэмэхэм, рассказхэм лирическэ повестэу «Сшынахыжъ» (1941) кызыэраклэ-лыкIуагъэр, ахэр заом ыпэкIэ кызыэрэдыгъэкIыгъэхэр къалотагъ. Къалуатэрэм елытыгъэу, студентхэм ащыщхэр — ДзунэжыкIо Мурат, Мамый Нэфсэт, Чэмбэху Саидэ, Ибрахым Фатин, Шырынэко Мыхъамэт, ахэм анэмыкIхэри Еутых Аскэр иусэхэм, ипроизведениехэм къахэхыгъэ пычыгъохэм къяджагъэх.

Аскэр драматургием ылъэныкIоки гъэзагъэу Иоф зэришIагъэр, ипсэсэхэу «Зэпытхыгъэ пшъэхуэхэр», «Бзылфыгъэ цыкIу» зыфиIохэрэр Адыгэ драмтеатрэм исценэ зэрэагъэуцугъагъэхэм ягугъу къашыгъ. Студент кIэлэ купым тхаклом ипсэсэ щыц сценкэ кыгъэльэгуагъ.

Еутых Аскэр ищыIэныгъэ зэрэмыпсынIагъэм, Хэгъэгу зэошхоу мамыр щыIаклэр зтезычыгъэр тхаклом ыпсэ кызыэрэнэсыгъэм, зэо илъэсхэм

дзэм зэрэхэтыгъэм, военнэ корреспондентэу зэрэщытыгъэм къатегушылабгъэх. А охтэ хыльэм гъэзет нэклубгъохэм тидзэкIолIхэм япсэеыблэжьигыгъэ ехьылIэгъэ тхыгъабэ кызыэрагъэхъагъэр къалотагъ.

Зэоуж илъэсхэм адыгабзэ-кли урысыбзэкли ытхыгъэ тхыпхэр бэу Еутыхым кыдыгъэкIыгъэх. Ахэр — усэхэр, поэмэхэр зыдэтэу «Насып» (1946), повестэу «IэнэтIэ дэгъу», «Тыгъэр ташхъагъ», усэхэмрэ поэмэхэмрэ дэтэу «ТыщыIаки», романэу «Зы бзылфыгъэ итхыд», «Цыфым илъэуж».

Урысыбзэкли иусэхэр, повестэу «Девушка из аула», романхэу «Улица во всю ее длину», «Двери открыты настежь», нэмыкIхэри Москва кышхыдэкIыгъэх. Ахэм клэкIэу къатегушылабгъэх ныбжьыкIэхэр. Аскэр зыщымыIэжъ ужым иповеститIу зыдэт тхыпхэу «Разрыв сердца» зыфиIорэр 2001-рэ илъэсым кызыэрэдэкIыгъэми кышыуцугъэх.

Акылышхо ыкIи гупшысэкIэ гъэшIэгъон зыIэклэлъ тхаклоу Еутых Аскэр зэрэщытыгъэр ипроизведениехэр яIэубытыпIэу студентхэм клэгъэтхыгъ, узэрыгушхон тхэкIо инэу ар адыгэ лъэпкъым кызыэрэхэкIыгъэр къалуагъ.

Литературнэ мэфэкIэу тхэкIошхом ыцIэкIэ зэхашагъэм уни-

верситетым адыгэ филологиемрэ культурэмрэкIэ ифакультет икIэлэегъаджэхэр, илофшIэхэр ыкIи идеканэу ХъамырзэкIо Нуриет хэлэжъагъэх.

Иофтхъабзэм шылабгъэх Адыгэ Республикэм икъралыгъо хъарзынэщ (архив) илофшIэхэу, Еутых Аскэр иматериалхэр къэугъоижыгъээнхэм фэгъэзэгъагъэу Къэзэнэ МулиIэт ыкIи Iэшынэ Саидэ. МулиIэт зэхэхэм хэлажъэхэрэм тхаклор ылъэгъунэу, ышIэнэу зэрэхуыгъэ гукъэкIыжхэмкIэ къадэгошагъ, ицIыф шыкIагъэм, хэбзэххо Аскэр сыдкIи, хэткIи зэрэхэпыгъэм ягугъу кышылыгъ.

Литературнэ зэхэхэр зэхэзышагъэу ыкIи студентхэр ащкIэ зыгъэхъазырыгъэу, якIэлэегъаджэу Хъуажъ Нурет зэфэхьысыжъ клэкI ИофтхъабзэмкIэ кышылыгъ. Адыгэ лъэпкъым кыхэхэкIыгъэ тхэкIо инэу, зигупшысэкIэ дунэе литературэм хэуцагъэм ыцIэ епIоныр, итворчествэ зэбгъэшIэныр зэрифэшъуашэр, ащ узэрипIурэр, узэригъасэрэр игушыIэ щыкIи-гъэтхыгъ. ЗэкIэ мэфэкIым хэлэжъэгъэ пстэумэ, анахъэу искуствэхэмкIэ республикэ клэлэцIыкIу еджапIэу К. Лъэцэрыкъом ыцIэ зыхыерэм иеджакIохэу, адыгэ лъэпкъ Iэмэ-псымэхэм къазыгъалохэу, Дунэе зэнэкIокум идипломантхэу, Дунэе фестивалэу «Эпосы мира на земле потомков Джангара» зыфиIорэм илауреатхэу Гъогу Дамир ыкIи Пашты Гупсэ (ямузыкальнэ Iэшхъэтетыр — ГукIэ Замудин) адыгэ орэдыжъ мэкъамэхэр зэрагъэжъынчыгъэхэу, лыхуужъ орэдхэр кызыэрэуагъэм пае «тхашъуегъэпсэу» арилуагъ.

Цыфым илъэуж ныбжьырэу чIым кызыэрэтенэрэр Иофтхъабзэм кырылотыкIыгъ.

МАМЫРЫКЪО

Нуриет.

Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан зэхэхэм кышытырихыгъэх.

Тыныр зыптыкIэ пенсиемкIэ фитыныгъэ уилэщт

УМ-м ПенсиехэмкIэ ифонд и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм шхъээзэкIэ предпринимательхэм, мэкъумэщышIэ (фермер) хъызмэтшIапIэхэм япашэхэм, очылхэм, нотариусхэм агу кыгъэкIыжьи шIокI зимыIэ пенсие страхованияемкIэ 2015-рэ илъэсым телытэгъэ страховой тынхэр тыгъэнхэм пIалъэу иIэр тызыхэт илъэсым итыгъэгъазэ и 31-м зэрикIырэр ыкIи тынхэр ипIалъэм зымытыгъэхэм ыужкIэ иягъэ кызыэракIыжьиштыр.

ЗыгорэкIэ шхъээзэкIэ предпринимательым пIалъэ гъэнэфагъэм телытэгъэ страховой

тыныр ымытыгъэмэ, а пIалъэр страховой стажэу иIэм халытэрэп ыкIи ыужкIэ ар зыщы-

гугъын ылъэкIыштыр социальнэ пенсиер ары ныIэп. Хэбзэгъэуцугъэм зэригъэнафэрэмкIэ, страховой пенсиер зафагъэуцунэу щыт пIалъэм илъэси 5-кIэ нахъ класэ хуыгъэу социальнэ пенсиер афагъэуцу.

Лытэныгъэ зыфэтшIырэ предпринимательхэр! Страховой тынхэр тыгъэнхэмкIэ хэбзэгъэуцугъэм ыгъэнэфэрэ пIалъэр шъумыуко! Зыщышъу-мыгъэгъуш шъо шъуытыгъэ стра-

ховой тынхэм атегъэпсыкIыгъэу шъуипенсие пае мылIуку зэрэзэлуIэрэр ыкIи шъуипенсие зыфэдыштыр бэкIэ ащ зэрэлытыгъэр.

Джащ фэдэу шъугу къэтэгъэкIыжьи шIокI зимыIэ пенсие ыкIи медицинэ страхованияем апае страховой тынхэр фондхэм ахэгъэхъэгъэнхэр предпринимательым Иоф зэримышIагъэм е федэ кызыэри-мыхыжьигыгъэм зэрамылыты-

гъэр. ЗыгорэкIэ ИофшIэныр къэжъугъэуцугъэмэ, шъузышъа-тхыгъэ чыпIэм щыIэ хэбзэлэхэу кыулыкIум ИофшIэныр кызыэрэжъугъэуцугъэм ехьылIэгъэ лъэу тхыпкIэ зыфэжъугъэзэнэу игъо кышъуфэтэлъэгъу. Учетым шъузышъахыжьигыгъэр ужыр ары ныIэп страховой тынхэр мытыгъэнхэмкIэ фитыныгъэ шъуилэ зыхуыштыр.

УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм ипресс-кыулыкIу

УГСЗН

ЦИФЫМРЭ IOФШIЭНЫМРЭ

УГСЗН

2015-рэ илъэсым ищылэ-шэклогъу мазэхэм Адыгэ Республикэм IOфшIэным икъэгъотынкIэ иIOфхэм язытетыгъэр

2015-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 1-м ехьулIэу нэбгырэ 2538-рэ IOфшIэн зимыIэу къулыкъухэм атхыгъэр, процентхэмкIэ ар 1,3-м нэсыгъ.

ЛэжьэкIо кIуачIэхэм ягъэ-федэнкIэ бэдзэрым гумэкIыгъоу илъымкIэ коэффицентыр 2015-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 1-м ехьулIэу Адыгэ Республикэм 0,7-м щынэсыгъ. IOфшIэ-плэ чыплэ нэки 4019-рэ республикэм иI, ахэм ащыщэу чыплэ 2999-р рабочэ сэнэ-хьатхэм атефэ.

2015-рэ илъэсым ищылэ-шэклогъу мазэхэм IOфшIэнымкIэ бэдзэрым иIOфхэм язытет фэгъэхьыгъэ къэбархэр алэклэ-гъэхьэгъэнхэм тегъэлсыхьэгъэ къэралыгъо фэло-фашIэхэр нэбгырэ 46745-мэ афагъэцэкIэ-нэу къулыкъухэм закъыфа-гъэзагъ, IOфшIэн фаехэу — нэбгырэ 7935-мэ, IOфшIэн къызфагъотыгъэр нэбгырэ 3432-рэ.

2015-рэ илъэсым ищылэ-шэклогъу мазэхэм IOфшIэнымкIэ къэбарыр нэбгырэ 30520-мэ, IOфшIэн язытыр нэбгырэ 1182-мэ алэклагъэхьагъ, чыплэ нэкихэм якъыхэгъэщын фэгъэхьыгъэ ермэлыкIы 118-рэ зэхачагъ.

Сэнэхьат къыхэхынымкIэ фэ-ло-фашIэхэр а уахътэм къы-клоцI нэбгырэ 3867-мэ афа-гъэцэкIагъэх.

Социальнэ хэгъозэныгъэм ылъэныкъокIэ IOф зимышIэрэ

нэбгырэ 1034-мэ, психологи-ческэ IэпылэгъумкIэ — нэбгы-рэ 677-мэ аделагъэх.

Сэнэхьат гъэсэныгъэмкIэ нэ-бгырэ 832-мэ Iэпылэгъу афэ-хьугъэх, ахэм ащыщэу нэбгы-рэ 768-мэ IOфшIэн ялэп.

Илъэс 14-м къыщегъэжьа-гъэу илъэс 18-м нэс зыныбжь нэбгырэ 1848-мэ плэлэ гъэ-нэфагъэкIэ IOфшIэн арагъэ-гъотыгъ, нэбгыри 128-у IOф-шIэным икъэгъотынкIэ къын хэт-хэм аделагъэх.

2015-рэ илъэсым пыкIыгъэ мээ 11-м общественнэ IOф-шIэнкIэ альтитэхэрэм нэбгырэ 1210-рэ ахэлэжьагъ.

Нэбгырэ 299-мэ ежэ-ежы-рэу IOф горэхэр агъэцэкIэх, ахэм ащыщэу нэбгырэ 81-мэ яунэе IOф къызэIуахыгъ.

Сэкъатныгъэ зилэхэм апае IOфшIэплэ чыплэ 47-рэ зэхачагъ.

2015-рэ илъэсым ищылэ-шэклогъу мазэхэм IOфшIэн къа-фэзыгъотырэ къулыкъухэм япа-лэ къэмысэу нэбгырэ 53-рэ пенсиом агъэклиагъ.

С. Е. КОЗЛОВСКАЯ.
Экономикэ IOфхэмрэ IOф-шIэнымкIэ бэдзэрым изы-тет гъэунафэгъэнымрэ афэ-гъэзэгъэ отделым ипаш.

Хьапсхэм къачIэкIыжьиэнэу щытхэр щылэныгъэм хэгъозэжьиэнхэм зэрэфагъэхьазырхэрэр

УФ-м и Законэу «Урысые Федерацием щыпсэхэрэм IOфшIэн зэрарагъэгъотырэ ехьылIагъ» зыфи-лорэм тегъэлсыхьагъэу IOфшIэным икъэгъотынкIэ къын зыльэгъурэ цыфхэм ахалыгътэх пшъэдэ-кIыжъ зышарагъэхьырэ учреждениехэм къадэкIы-жьиэхэрэр.

ХэткIи шъэфэп ащ фэдэ цыфхэр социальнэ ыкIи пси-хологическэ къиныгъохэм зэ-ряуталэхэрэр. Щылэныгъэм ахэр хэгъозэжьиэнхэм охътаби, кIо-чIаби ехьы. Арэуштэу мыхъу-ным пае къычIэкIыжьиэнхэм ыпэкIэ хэушъхьафыкIыгъэ IOф-тхьэбзэ гъэнэфагъэхэр адызе-хьэгъэн фае, нахь тэрэзэу къэпIон хъумэ, щылэныгъэм шIэхэу хэгъозэжьиэнхэм фэ-гъэхьазырыгъэнхэ фае.

Ащ фэдэ цыфхэр шъхьафит зэрэхъужьигъэхэм лыпытэу IO-фыгъо шъхьалэу зэуталэхэрэр IOфшIэн къэгъотыгъэныр ары. А IOфыгъор зэшIохыгъэным пае ТэхьутэмькIэе районым щы-зэхэцэгъэ Гупчэу цыфхэм IOф-шIэн ягъэгъотыгъэным фэгъэ-загъэмрэ Адыгэ Республикэм и УФСИН и КП-у N 3-рэ зэдэ-лэжьэныгъэм фэгъэхьыгъэ зэ-зэгъыныгъэ зэдэшIыгъ.

Ащ къызэрэдилытэрэм тетэу мэзищым къыклоцI зэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо уч-реждениеу «ТэхьутэмькIэе рай-оным и ЦЗН» зыфилорэм шъхьафит хъужьиэнхэмкIэ мээ 6 къызфэнагъэхэр регъэблагъэх

еджэнхэу зэхэцэхэрэм ядэ-лунхэу.

2015-рэ илъэсым шэклогъум и 16-м ащ епхыгъэ зэулкIэгъоу цылагъэм мырэуштэу еджа-гъэх: «IOфшIэнымкIэ бэдзэрым иамалыкIэхэм нэIуасэ афэшIы-гъэнхэр». IOфыгъохэу зытегу-щылагъэхэм ащыщых IOфшIэным епхыгъэ правовой лыпсэу цы-лэхэр, непэкIэ IOфшIэплэм улу-хьаным пае узэутэлIэн ылъэ-кIышт пэрыохъоу къуоуцхэрэр ыкIи нэмыкIхэр. Ащ фэдэ егъэ-джэнэу хьапсдэсмэ афызэха-щагъэр ашлогъэшIэгъоныгъ ыкIи анахъэу зыгъэгумэкIэхэу къы-зыкIэупчIагъэхэр мы къыкIэ-лыкIорэ лъэныкъохэр ары: IOфшIэнымкIэ бэдзэрым нахь ищыкIэгъэ сэнэхьатхэр; сэнэ-хьат уимылэмэ пшIэщтыр; пса-уныгъэр зэщыкIуагъэ хъумэ гугъапIэу щылэр; чыплэ гъэнэ-фагъэ ущыпсэхэу уипаспорт дэ-мытхагъэмэ пшIэщтыр; рес-публикэмкIэ гурыт лэжьапкIэр зыфэдызыр; IOфшIэн язытхэ-рэм пшъэрылхэу къагъэуцу-хэрэр ыкIи нэмыкIхэр.

А пстэуми джэуап икIу ара-тыжьи. ИкIэухым къэклолэгъэ

пстэуми афагощыгъэх тхылъ цыкIуэхэу IOфшIэным епхыгъэ къэбархэр зыдэтхэр.

Урысыем и УФСИН и ИК къыкIыгъэ уведомление 44-рэ 2015-рэ илъэсым икIыхьэгъу-хэм адэжъ ТэхьутэмькIэе районым и ЦЗН къылэкIэхьагъ шъхьафит шыжьигъэнхэм фэ-гъэхьыгъэу. Адыгэ Республи-кэмкIэ — а пчъагъэм щыщэу нэбгырэ 19. Джащ фэдэу шъхьафит хъужьигъэхэм ало-кIэх Гупчэм испециалистхэм-рэ Урысыем и МВД и Къута-мэу ТэхьутэмькIэе районым щылэм иллыкIохэмрэ. Чыплэ зыгъэлорышIэжьиным икIулы-къухэм яIOфшIэхэри а IOфым хэлажъэх.

Цыфхэм бэ къафалуатэрр, къафызэхафырэр: районым IOф-шIэнымкIэ ибэдзэр анахь ищы-кIэгъэ сэнэхьатхэм, гъэсэны-гъэ тедзэ зэгъэгъотыгъэным, IOфшIэплэм узэрэлъыхьушт шы-кIэм ыкIи нэмыкIхэм афэгъэ-хьыгъэу. Нахь къыкIунэу щыт IOфшIэныр къафагъотыным пае Гупчэм зыфагъэзэнэу ахэм игъо афальэгъу.

Чыплэ зэжъу ифэгъэ цыф-хэм цыхъэ къафашынышъ, зылэ къафэзыщэин зыльэкIыштхэр къыкIокIынгхэм мэхъанэшхо иIэу щыт.

Р. А. ГЪУЖЪЫЕКЪУ.

Цыфхэм IOфшIэн ягъэгъо-тыгъэнымкIэ Гупчэу Тэхьу-тэмькIэе районым щылэм идиректор.

Хэбзэгъэуцугъэу щылэм къыдилытэрэ пшъэрылхэр агъэцэкIэнхэ фае

Цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэным фэгъэзэгъэ къулыкъур зыфыщылэр IOфшIэн зымыгъотыхэ-рэм Iэпылэгъу афэхьун закъом паеу зылытэхэрэр хуэкъох.

Сыда плэмэ, а къулыкъур лъэныкъуитIумэ япхыгъ: IOф-шIэныр зышIокIодыгъэхэмрэ IOфшIэн язытыхэрэмрэ. Зимэ — амал зэриIэкIэ нахь псын-кIэу IOфшIэн агъотымэ ашIо-гъу, адрэхэр — къыкIушт IO-фышIэ аштэнэу фаех.

А лъэныкъуитIумэ япхыгъэу хэбзэгъэуцугъэу щылэм зигугъу къэтшIырэ къулыкъум пшъэ-рылх гъэнэфагъэхэр къыфе-гъэуцух, ау ежъхэм ЦЗН-м ыпашъхэ щагъэцэкIэн фаехэ-ри къеIо.

УФ-м и Законэу «Урысые Федерацием щыпсэхэрэм IOф-шIэн ягъэгъотыгъэным ехьы-лэагъ» зыфилорэм ия 25-рэ статья предприятияхэм ыкIи организациехэм япашэхэм пшъэрылх къафэшIы зэхэщэн-правовой гъэпсыкIэу яIэмрэ унэе мылькIоу алэкIэлъымрэ ямылтыгъэу IOфышIэу ящы-кIагъэм фэгъэхьыгъэ къэбар

икIу къэралыгъо къулыкъум Iэклагъэхьэзэ ашIынэу. Чыплэ нэкиIэу щылэ хъугъэм Iухьа-щымкIэ пшъэрылхэу къыгъэ-уцухэрэри ащ алъыгъэлэсын-хэ фае. Ау хэбзэгъэуцугъэу щылэм ахэр пэшIуеклонхэу шы-тэп. IOфшIэн язытырэм фиты-ныгъэ иI занкIэу ежъ зыкIы-фэзыгъэзагъэхэр ыштэнхэу, ау ащ къыкIырэп цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ Гупчэм къыгъахэрэр щигъэзыенхэу. IOфшIэнымкIэ хэбзэгъэуцугъэу щылэм къызэрэдилытэрэмкIэ, IOфшIэн язытырэм шъхьафи-тэу чыплэ нэкиым Iухьащтыр къыхихын фит.

Чыплэ нэкиIэу илэхэм афэгъэ-хьыгъэ къэбарыр ащ ЦЗН-м иIOфшIэхэм алэклагъэхьэ. Чы-плэ нэки хъугъэм нахь псын-кIэу зыгорэ Iухьаным пае къэ-бар икIу ахэм къалэкIэхьаным мэхъанэшхо иIэу щыт.

IOфшIэн къафэгъотыгъэным

фэгъэзэгъэу къулыкъум ыгъэ-кIогъэ цыфыр IOфшIэплэм за-штэкIэ, мафэу заштагъэм, Iэна-тIэу къыратыгъэм, приказым иномер IOфшIэн къезытыгъэм къулыкъум къылэклигъэхьажьы-нхэ фае.

IOфшIэн къафэгъотыгъэным фэгъэзэгъэу къулыкъум ыгъэ-кIогъэ цыфыр IOфшIэплэм за-мыштэкIэ, ащкIэ ушъхьагъу хъу-гъэр тхыгъэу къулыкъум къы-лэклагъэхьажьын фае.

Мы къулыкъум зыкIыфэзы-гъазэрэмэ анахьыбэмэ IOф-шIэн ялэп, ау къахэкIых пцIы зыусыхэрэр, къэралыгъо ахъ-щэ Iэпылэгъу къаратыным пае къэбар нэпцIхэр зыфэзыгъэ-лужьхэрэр. IOфшIэн зэрямылэм елпытыгъэу учетым хэуцохэ-рэм къагурагъалоу къэбар нэпцI зэрыт документхэр къезыхы-лэхэрэм хэбзэгъэуцугъэм те-тэу пшъэдэкIыжъ зэрарагъэ-хьыщтыр. Ау къамышIэнхэм щыгугъыхьэзэ ежъ-ежырэу ащ фэдэ цыфхэм пыут зашIыжьи.

IOфшIэнымкIэ хэбзэгъэуцугъэу щылэм къыдилытэрэп кадрэхэмкIэ къулыкъум нэкиIы хъугъэ чыплэхэм ащ лыпы-тэу нэмыкIхэр алуигъэхьанхэу, ау ушъхьагъу щымылэу цыфэу къэклиагъэр умыштэныр, IOф-

шIэнымкIэ зэзыгъыныгъэ дэ-мышIыныр ыдэрэп.

Гушылэм пае, IOфшIэнымкIэ Кодексым ия 64-рэ статья къызэрэдилытэрэмкIэ, лъэп-къэу къызыхэкIыгъэм, хульфы-гъэмэ е бзылфыгъэмэ, ыкIы-шъо зыфэдэм, бзэу Iулъым, мылькIоу илэм, социальнэ лъэ-ныкъомкIэ изытет, IэнатIэу ылыгъым, чыплэу зыщыпсэу-рэм ялытыгъэу IOфшIэнымкIэ зэзэгъыныгъэ адашIы зыхьукIэ яфитыныгъэхэр аукоу хъуштэп.

Мыщ къыхимыубытэхэрэр федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм зигугъу къышIырэ лъэныкъо-хэр ары. КIэкIэу къэпIон хъу-мэ, лъэпсэ гъэнэфагъэ щымылэу IOфшIэнымкIэ зэзэгъыныгъэм икIэтхэн щыбгъэзыен уфитэп. IOфшIэн лъыхьурэм фитыныгъэ иI тхыгъэу ащкIэ джэуап къы-тыжьиным пае IOфшIэн къа-зытырэм едзонэу.

Мыщ дэжьиым къыхэгъэщы-гъэн фае: IOфшIэн язытыхэ-рэм ащыщхэу лыпсэ, ушъхьа-гъу щымылэу IOфшIэнымкIэ зэ-зэгъыныгъэ адэзымышIыхэрэм административнэ е уголовнэ

пшъэдэкIыжъ арагъэхьын альэ-кIышт.

ГухэкI нахь мышIэми, IOф-шIэн язытырэмэ ащыщыбэмэ хэбзэгъэуцугъэу щылэм къы-дилытэрэ пшъэрылхэр ща-гъэзыех ыкIи чыплэ нэкиIэу щылэхэмкIэ къэбарыр ЦЗН-м Iэклагъахьэрэп. IOфшIэнымкIэ Гупчэм тэрэзэу дэмылажъэхэ хъумэ, ежъ-ежырэу зэрар къызэрэзыфахьыжьиэрэ къа-гурылорэп: Гупчэм ыпкIэ хэ-мыльэу фэло-фашIэхэр афе-гъэцэкIэх, IOф зышIэшъуштхэр дэгъоу ыкIи игъом къыхыхы, етлани къэлэгъэн фае цыф-жъугъэхэм къэбарыр алъыгъэ-лэсыгъэнымкIэ амалэу илэхэри зэрэнахь инхэр.

IOфшIэн язытыхэрэм гъусэ-ныгъэ адытIлэу таделажьэмэ, ежъхэм нахь чаныгъэ къызы-хагъафэмэ, цыфхэу IOфшIэн лъыхьухэрэм яIOфыгъохэр нахь тэрэзэу зэшIохыгъэ хъуштых.

С. Е. КОЗЛОВСКАЯ.

Экономикэ IOфхэмрэ IOф-шIэнымкIэ бэдзэрым изы-тет гъэунафэгъэнымрэ афэ-гъэзэгъэ отделым ипаш.

НэкиIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ТХЪАРКЪОХЪО Сафьет.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп гъэнэфагъэхэм унапкэмрэ коммуналнэ фэло-фашлэхэм атефэрэмрэ ятынклэ компенсации алектэгъэхъгъэным ехыллагъ» зыфилоэрэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым шэклогъум и 18-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп гъэнэфагъэхэм унапкэмрэ коммуналнэ фэло-фашлэхэм атефэрэмрэ ятынклэ компенсации алектэгъэхъгъэным ехыллагъ» зыфилоэрэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу N 278-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп гъэнэфагъэхэм унапкэмрэ коммуналнэ фэло-фашлэхэм атефэрэмрэ ятынклэ компенсации алектэгъэхъгъэным ехыллагъ» зыфилоу 2004-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 30-м кыдэклыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъауцугъэ зэхэугъогъэхэр, 2004, М 12; 2009, N 6; 2011, N 8) кыкълэпкълорэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу;

1) а 1-рэ статьям:
а) ия 2 — 7-рэ пунктхэм яа 1-рэ лахъ мыш тетэу тхыгъэнэу;

«2) Адыгэ Республикэм ветеринариемклэ и Къэралыгъо къулыкъу специалистхэм;

3) врачхэм, провизорхэм, Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнклэ икъэралыгъо учреждениехэм ащылажъэхэу гурыт медицинэ ыкли фармацевт гъэсэныгъэ зилэхэм, цыфхэм социальнэ лъэныкъомклэ яфэло-фашлэхэм ягъэцэклэн фэгъэ-зэгъэ организациехэм, къэралыгъо ыкли муниципальнэ организациехэу гъэсэныгъэ языгъэгъотхэрэм алуэхэм;

4) тхылъеджаплэхэм, музейхэм ялофышлэхэу гурыт ыкли апшэрэ гъэсэныгъэ зилэхэм, культурэм икъэралыгъо ыкли муниципальнэ учреждениехэм, цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцэклэн фэгъэ-

зэгъэ къэралыгъо организациехэм ащылажъэхэрэм;

5) Адыгэ Республикэм иорганациехэм алуэхэу зыныбжъ хэклотагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ яфэло-фашлэхэр зыгъэцэклэхэрэм;

6) Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнклэ икъэралыгъо учреждениехэм ыкли социальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцэклэнклэ организациехэм ащылажъэхэрэм;

7) гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ къэралыгъо ыкли муниципальнэ организациехэм алуэхэм;

б) а 1-рэ лахъым хэт гуцылэхэу «гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ учреждениехэр» зыфилохэрэм ачылплэклэ гуцылэхэу «къэралыгъо ыкли муниципальнэ организациехэр» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

2) я 2-рэ статьям ия 7-рэ лахъ:

а) алэрэ гуцылэхуыгъэм хэт гуцылэхэу «учреждениехэм» зыфилоэрэм ычылплэклэ гуцылэхэу «организациехэм» зыфилоэрэр тхыгъэнэу;

б) ятлонэрэ гуцылэхуыгъэм хэт гуцылэхэу «еджаплэм джыри мыкloxэрэр зышарыгъэхэм» зыфилохэрэм ачылплэклэ гуцылэхэу «Гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ организациехэр» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм шыублагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, шэклогъум и 24-рэ, 2015-рэ илъэс N 475

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм изакон зауӀэмэ зэхъоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

2015-рэ илъэсым шэклогъум и 18-м Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Культурэ кӀэным кыхиубытэрэ псэуалъэхэм (тарихьымрэ культурэмрэ ясаугъэтхэм) яхыллагъ» зыфилоэрэм ия 5-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэныр

Адыгэ Республикэм и Законэу «Культурэ кӀэным кыхиубытэрэ псэуалъэхэм (тарихьымрэ культурэмрэ ясаугъэтхэм) яхыллагъ» зыфилоу 2006-рэ илъэсым шышхъэлум и 10-м кыдэклыгъэм ия 5-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнэу, мыш фэдэ къэлуакӀэ зилэ я 61-рэ пункткӀэр хэгъэхьогъэнэу:

«61) сэкъатныгъэ зилэхэм культурэ кӀэным ипсэуалъэхэу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылкыу кыхиубытэхэрэм анэсынхэм иамал ятыгъэныр;».

Я 2-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Сэкъатныгъэ зилэхэм культурэ кӀэным ипсэуалъэхэу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылкыу кыхиубытэхэрэм анэсынхэм иамал ятыгъэныр» зыфилоэрэм ия 2-рэ статья зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Сэкъатныгъэ зилэхэм культурэ кӀэным ипсэуалъэхэу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылкыу кыхиубытэхэрэм анэсынхэм иамал ятыгъэныр» зыфилоу N 325-р зытэтэу 2014-рэ илъэсым бэдзэогъум и 30-м кыдэклыгъэм ия 2-рэ статья зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) мыш фэдэ къэлуакӀэ зилэ а 11-рэ лахыкӀэр хэгъэхьогъэнэу:

«11. Сэкъатныгъэ зилэхэр социальнэ, транспорт ыкли инженер инфраструктурэм къахиубытэрэ псэуалъэхэм пэрыохъу ямылэу анэсынхэм иамал ятыгъэнэу. Ащ кыхеубытэх:

1) цыфхэр зыщыпсэухэрэ ыкли общественнэ, производственнэ унэхэм, физкультурэ-спорт организациехэр зычӀэт псэуалъэхэм, джащ фэдэу зышарагъэгъотырэ чылплэм анэсышъунхэр;

2) мэшлокъуогъу, псы, автомобиль, ошъогъу транспортыр, джащ фэдэу къэлэ электрическэ транспортыр кыызфагъэфедэшъунхэр;

3) социальнэ, транспорт ыкли инженер инфраструктурэм кыхиубытэрэ псэуалъэхэм анэсынхэш, къагъэзэжыным пэе курэжыыхэр кыызфагъэфедэхэзэ транспорт амалым итӀысхъанхэм ыкли кыкӀыжыынхэм иамал ятыгъэныр;

4) дэу зылъэгъухэрэм е хьафизэхэм зеклонхэмклэ лэпылэгъу ятыгъэныр;

5) социальнэ, транспорт ыкли инженер инфраструктурэм кыхиубытэрэ псэуалъэхэм анэсынхэм пэе ящыкӀэгъэ оборудованиемрэ къэбар гъэнэфагъэмрэ алектэгъэхъгъээнхэр;

6) зэхэзымыыхэрэм ыкли дэу зылъэгъухэрэм мэкъэ ыкли тамыгъэ гъэнэфагъэхэмклэ къэбарыр алыгъэгӀэсыгъэныр, ащкӀэ зэдзэкӀахлэхэр гъэфедэгъэнхэр;

7) социальнэ, транспорт ыкли инженер инфраструктурэм ипсэуалъэхэм анэсынхэм пэе хьэхэр кыызфагъэфедэнхэм иамал ятыгъэныр (мыш дэжыым кыхъэгъэщыгъэн фае: цыфхэр социальнэ ухъумэгъэнхэм ылӀэныкъокӀэ къэралыгъо политикэр пхырызыщын фэе къулыкъухэм а хьэхэр пшъэрылӀэу агъэцэкӀэщтым зэрэфытегъэпсыхьагъэхэр кӀэзыгъэшъыпкӀэжыырэ тхылъхэр щылэнхэ фае);

8) нэмыкӀ цыфхэм афэдэу сэкъатныгъэ зилэ куп гъэнэфагъэхэм ящыкӀэгъэ фэло-фашлэхэр игъом алектэгъэхъанхэр.»;

2) я 2-рэ лахыр мыш тетэу тхыгъэнэу:

«2. Автомобильхэр кызышъуцурэ чылплэ пэпчъ (цыфхэр зыщыпсэурэ унэхэм, общественнэ ыкли производственнэ псэуалъэхэм, зыгъэпсэфыплэ унэхэм адэжъ) уцуплэу иӀэм ипроценти 10-м кышымкӀэу сэкъатныгъэ зилэхэм кыызфагъэфедэрэ амалхэр агъэуцун алектӀынэу къафыхагъэкӀын фае.».

Я 3-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр

1. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм шыублагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу, кыхимыубытэхэрэр кыкӀлэпкълэщт положениехэр ары:

а) мы Законом ия 1-рэ статья иположениехэм 2016-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м кышгъэжыагъэу;

б) мы Законом ия 2-рэ статья ия 1-рэ пункт иположениехэм 2016-рэ илъэсым бэдзэогъум и 1-м кышгъэжыагъэу кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, шэклогъум и 24-рэ, 2015-рэ илъэс N 478

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Экономикэ иофшӀэн лъэпкӀэхэмклэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм иофшӀэн къафэзыгъотырэ къэралыгъо къулыкъум и ГъэлорышлӀэлэ кыфэлорышлэхэрэм ялофышлэхэм лэжъапкӀэ зэраратырэм ехыллэгъэ Положением ия V-рэ раздел зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм иофшӀэн къафэзыгъотырэ къэралыгъо къулыкъум и ГъэлорышлӀэлэ кыфэлорышлэхэрэм ялофышлэхэм лэжъапкӀэ зэраратырэ шыкӀэм хэбзекъу хэлъхъгъэным тегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ышлыгъ:

1. Экономикэ иофшӀэн лъэпкӀэхэмклэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм иофшӀэн къафэзыгъотырэ къэралыгъо къулыкъум и ГъэлорышлӀэлэ кыфэлорышлэхэрэм ялофышлэхэм лэжъапкӀэ зэраратырэм ехыллэгъэ Положением Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рэ илъэсым мэкъуогъум и 1-м ыштэгъэ унашъоу N 116-р зытэтэу «Экономикэ иофшӀэн лъэпкӀэхэмклэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм иофшӀэн къафэзыгъотырэ къэралыгъо къулыкъум и ГъэлорышлӀэлэ кыфэлорышлэхэрэм ялофышлэхэм лэжъапкӀэ зэраратырэм ехыллагъ» зыфилоэрэмклэ аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъауцугъэ зэхэугъогъэхэр, 2009, N 6; 2011, N 7; 2012, N 9; 2013, N 6, 9; 2014, N 6, 9, 12) ия V-рэ раздел мыш фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) я 3-рэ пунктум ия 1-рэ абзац мыш тетэу къэтыгъэнэу:

«3. Шлогъэшхо къэзытырэ иофшӀэн кӀын зерагъэцӀлэрэм пэе ахъцэу аратыщтыр зыфэдизыр агъэнафэ зыхьукӀэ мыш фэдэ лӀэныкъохэр кыдалытэх:»;

2) я 5-рэ пунктум мыш тетэу къэтыгъэнэу:

«5. Иофыр зерагъэцӀлэрэм идэгъугъэ кыдалытэ-зэ, ахъцэу аратыщтыр зыфэдизыр агъэнафэ зыхьукӀэ мыш фэдэ лӀэныкъохэр кыдалытэх:

1) къэралыгъо фэло-фашлэхэр нахышлоу агъэцӀлэ зэрэхъугъэр;

2) къэралыгъо фэло-фашлэхэм ягъэцэкӀэнклэ гъэхьагъэу ялэхэм зыкызэрэрагъэгӀэтыгъэр.»;

3) я 7.1-рэ пунктум мыш тетэу къэтыгъэнэу:

«7.1. Учреждением шылажъэхэрэр ялофшӀэн кӀэгъэгу-шлугъэнхэм тегъэпсыхьагъэу мыш фэдэ ахъцэ шлухьаф-тынхэр агъэнафэ:

1) мазэм, мэзищым, илӀэсныкъом, илӀэсым кыкӀоцӀ иоф зэрашлагъэм икӀлэххэмклэ шлухьафтынхэр;

2) зэтыгъо ахъцэ шлухьафтынхэр;

3) мэхъанэшхо зилэ иофхэр псынклэу зерагъэцӀлагъэхэм пэе шлухьафтынхэр.»;

4) я 9-рэ пунктум иапэрэ гуцылэхуыгъэ мыш тетэу къэтыгъэнэу: «Учреждением лэжъапкӀэмклэ ифонд блэмыкӀхэу учреждением ипашэ иунашъокӀэ мазэм, мэзищым, илӀэсныкъом, илӀэсым кыкӀоцӀ иоф зэрашлагъэм икӀлэххэмклэ ахъцэ шлухьафтынхэр афагъэшъуашэх.»;

5) я 9.1-рэ пунктум гуцылэхэу «зэтыгъо» зыфилоэрэр хэгъэкӀыжыгъэнэу;

6) я 9.2 — 9.3-рэ пунктхэр хэгъэхьогъэнхэу ыкли ахэр мыш тетэу къэтыгъэнхэу:

«9.2. Учреждением илофышлэхэм зэтыгъо ахъцэ шлухьафтын араты:

1) Урысые Федерацием и Президент, Урысые Федерацием и Правительствэ, Адыгэ Республикэм и Лышхъэ янаградэхэр къазыфагъэшъуашэкӀэ;

2) Урысые Федерацием ищытхъуцӀэхэр, Адыгэ Республикэм ищытхъуцӀэхэр, Урысые Федерацием инаградэхэр къазыфагъэшъуашэкӀэ;

3) Урысые Федерацием иорденхэр, имедальхэр, Адыгэ Республикэм имедаль къазыфагъэшъуашэкӀэ;

4) Урысые Федерацием иофшӀэнышлэ ыкли социальнэ ухъумэнымклэ и Министерствэ иведомствэ наградэхэр къазыфагъэшъуашэкӀэ;

5) аныбжъ илӀэс 50 зыхьукӀэ ыкли ащ ыуж илӀэситф тешӀэ къэс;

6) ясэнэхъат епхыгъэ мэфэкӀым цыфхэм иофшӀэн къафэзыгъотырэ къулыкъум илофышлэ и Мафэ ехъулэу.

9.3. Положением диштэу учреждением ипашэ зэтыгъо ахъцэ шлухьафтынхэр зыфэдизыщтыр егъэнафэ.».

2. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыагъэу мы унашъом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ, шэклогъум и 18, 2015-рэ илъэс N 250

къ. Мыекъуапэ,
шэклогъум и 24-рэ, 2015-рэ илъяс
N 469

ТИЗЭДУКЪГЪУ ГЪЭШІЭГЪОНХЭР

Къэралыгъо телерадио-компаниеу «Адыгеимрэ» Адыгъ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахимэ ыцлэкъэ щытымрэ литературэм и Илъэс зэфэшыхьыгъэным фэгъэхьыгъэ пчыхъэ-зэхыхъэ непэ Мыекъуапэ щызэхашъ. Юфтхъабзэм икӀэщакӀохэм ащыщэу, Адыгъ Республикэм изаслуженнэ журналистэу Тіэшъу Светланэ тыгъуасэ гушыгъу тыфэхъугъ.

Литературэм и Илъэс зэфашыжы

— Литературэм и Илъэс кы-зэлыхыгъэным ехыплэгъэ зэхыхъэу мэзаем «Налмэсым» и Унэшо шыкӀуагъэр шукӀэ тыгу илъ, — кылуатэ Тіэшъу Светланэ. — Пчыхъэзэхыхъэм республикэм культурэмкӀэ и Министерствэ, ансамблэу «Налмэсыр», Юрий Никулиным ыцлэкӀэ щыт циркыр, Лъэпкъ театрэу И. Цейм ыцлэкӀэ щытыр, нэмыкӀхэри хэлэжъэгъагъэх. Илъэсыр зэрэкуагъэр зэфэтхысыжынын тимурад.

— Адыгеим илитературэ фэгъэхьыгъэ пчыхъэзэхыхъэм икӀежъакӀэ тышыгъэгъуазэба.

— Тиреспубликэ щызэлъашӀхэрэ цыфхэр Адыгеим илите-

ратурэ кытегушыгъэху, усэхэм къаджэху, къэтынхэр зэхатцэху зытэублэм, гупшысэу тшыгъэхэм юфтхъабзэр къапкырыкӀыгъ. Лъэпкъ театрэм ихудожественнэ пащэу Шхьэлэхъо Светланэ апэрэ кӀэщакӀохэм ащыщ.

— Светлан, тигъзетеджэхэр, искусствэр зышюгъэшӀгъонхэр тыгъэгъазэм и 23-м зэхыхъэу Лъэпкъ театрэм щыкӀоцтыр зэргъэгъыгъэщым кыкӀэупчӀэх.

— Сигуапэ тиофтхъабзэ етымыгъажъэзэ ашӀогъэшӀгъон зэрэхъугъэр. ТелевидениемкӀэ тикъэ-тынхэм тхакӀохэр, артистхэр, журналистхэр, нэмыкӀхэри ахэлэжъагъэх. Анахъэу агу рыхыгъэхэм ащыщ усэхэм кызыреджэщтыгъэ-

хэр. ОрэдӀохэр, театрэм иартистхэр, литературэм шашӀэхэр, студентхэр, фэшхъафхэри пчыхъэзэхыхъэм шалӀэгъуштых.

— АцӀэхэр къетӀомэ хъушта? Режиссерыр хэта?

— Спектаклэу «ЛышӀэжыыр» зыгъэуцугъэ режиссерэу ЕмкӀужь Андзор Адыгеим илитературэ ехыплэгъэ зэхыхъэм изэхэцэн юф дешӀэ. Эстрадэ орэдхэр кызылоцхэр бэ мэхъух. Лъэпкъ театрэм иартистхэу Кукэнэ Мурат, Ордэн Фатимэ, Жъудэ Аскэрбий, журналистхэу Ахэджего Рузанэ, Унэрэкъо Гулэз, ГьукӀэлл Сусанэ, Кушъу Светланэ, фэшхъафхэри зэхыхъэм шалӀэгъуштых.

— Тизэдэгущыгъу зыщы-тыухыщтым пчыхъэзэхыхъэм гупшысэу ешъухыплэрэм уиеп-лыкӀэхэр къепӀолӀнхэу тыо-лъэу.

— Адыгеим илитературэ дунаим шашӀэ. Тиорэдхэр лӀкыб хэгъэгухэм ащэжынынх. КӀэрэщэ Тембот, МэщбӀшӀэ Исхъакъ, нэмыкӀхэм тарэгъушхо. Цукъо Юныс ытхыгъэм техыгъэ спектаклэу «ЕтӀэ унэжым игимн» зыфило-рэм щыщ пычыгъо зэхыхъэм кыщад-гъэлъэгъошты. ТизэкӀотныгъэ ты-зэригъэлъэшырэр зэхыхъэм кы-щылӀэгъошты.

— ГухъышӀлӀхэр шъуилӀэх, Тхъэм кыжъудегъэхъух.

— Тхъауегъэпсэу.

Сурэтхэм арытхэр: Тіэшъу Светлан; пчыхъэзэхыхъэм хэлэжъэщтхэм ащыщхэр.

КУЛЬТУРЭМ ИУНЭХЭМРЭ ЩЫПЭНЫГЪЭМРЭ

Анахъ дэгъухэм ащыщ

«Культурэм и Унэ анахъ дэгъу» зыфило-рэ зэнэкӀокъур Адыгъ Республикэм апэрэу щызэхашагъ. КӀэуххэм язэфэхьысыжъ ехыплэгъэ зӀукӀэгъур тыгъуасэ Мыекъуапэ шыкӀуагъ.

Адыгъ Республикэм культурэмкӀэ иминистрэ игуадзэу Шъуап-цӀэкъо Аминэт, республикэм лъэпкъ культурэмкӀэ и Гупчэ ипащэу Къуэл Амэрбий, искусствоведениемкӀэ докторэу, Адыгъ къэралыгъо университетым ипрофессорэу Светлана Хватовар, фэшхъафхэри зэхыхъэм кышы-гушылагъэх. Лъэпкъ культурэм и Гупчэ ипащэ игуадзэу Н. Шир-галиевар культурэм иунэхэм яфинансовэ юфыгъохэр 2016-рэ илъэ-сым зэрагъэзекӀоцхэм, феде-

ральнэ ахъщэу кӀалукӀэщтым да-кӀоу, зыщыпсэухэрэ районхэм, кӀалэхэм, къуаджэхэм лӀпылэгъоу къащаратыщтым, фэшхъафхэм иеплӀыкӀэхэр къарилопӀагъэх.

ТэхъутэмыкӀуае, Гьобэкъуае, фэшхъафхэм культурэм иунэхэу адэтхэм ялофшӀакӀэ анахъ дэгъухэм ахалытагъэх.

Тизэдэгущыгъуэхэр

— «Культурэм и Унэ анахъ дэгъу» зыфило-рэ щытхъуцӀэр

тикъуаджэ дэтым кыфагъэшъо-шагъ, — кытилуагъ РСФСР-м культурэмкӀэ изаслуженнэ юфы-шӀэу, Гьобэкъуае культурэмкӀэ

и Унэ ипащэу СтӀашъу Аскэр. — Тхъауегъэпсэу тиофшӀагъэ уасэ кыфэзышыгъэхэр.

— Фестивальхэм, зэхыхъэ-хэм бэрэ шъуахэлажъэ. Гухъ-лыкӀэу шъуилӀэхэр кыта-лоба.

х Купхэу «Лашынэр», «Гунэ-сыр», «Нысхъапэр», «Къуаджэм инефильхэр», нэмыкӀхэри зэхэт-цагъэх. Театрализованнэ къэ-шынхэр, концертхэр къэтэгъэлъа-гъох. Адыгабзэм игъэфедэн нахъ зедгъэушъомбгъу, лъэпкъ шэн-хабзэхэм нахышӀоу тадэлажъэ тшӀоигъу.

— Гъэхъагъэхэр шъушынхэу шъуфэтӀэу.

— Тхъауегъэпсэу.

Сурэтым итыр: СтӀашъу Ас-кэр.

ЕшӀэгъу пӀпчъ шытекӀо

ТелефонкӀэ къатыгъ. «Согдиана-СКИФ» Воронеж — «Ди-намо-МГТУ» Мыекъуапэ — 69:80.

Тыгъэгъазэм и 21-м Воронеж щызэдешӀагъэх.

«Динамо-МГТУ-м» итренер шхъалэу, Адыгъ Республикэм изас-луженнэ тренерэу Андрей Синельниковым кызырэтӀуагъэу, Урысыем баскетболымкӀэ изэнэкӀокъоу суперлигэм иящэнэрэ куп щыкӀорэм зичэзыу ешӀэгъухэр щызэхашагъэх. «Динамо-МГТУ-р» «Согди-на-СКИФ-м» Воронеж шыкӀуагъ. Адыгеим илыкӀохэр хӀпшыкӀэу бысымхэм анахъ лъэшхэу зэрэщытхэр зӀукӀэгъум кыщагъэшъып-къэжыгъ, пчъагъэр 80 — 69-у текӀоныгъэр кыдаыхыгъ.

Олимпиадэм хэлэжъэщта?

Урысыем гандболымкӀэ ихэшыпыкӀыгъэ бзыль-фыгъэ командэ дунаим изэнэкӀокъоу Данием шыкӀуагъэм я 5-рэ чыплэр кыщыдихыгъ. Тиспорт-сменкэхэр кӀэух ешӀэгъум Францием икомандэ шытекӀуагъэх.

Мыекъопэ «АГУ-Адыфым» икӀэлӀпчӀэутэу Виктория Калинина Урысыем ихэшыпыкӀыгъэ командэ щешӀагъ. Олимпиадэ джэгунхэу Бразилием 2016-рэ илъэсым щыкӀоцхэм ахэлэжъэнхэм фӀшӀ тиспортсменкэхэм гъат-хэм пӀшӀорыгъэш зӀукӀэгъухэр ялӀэщтых.

НӀкӀубгъор
зыгъэхъазыргъэр
ЕМТӀЫЛЬ Нурбий.

Зэхъышагъэр
ыкӀи кыдззы-
гъэкӀырэр:

Адыгъ Республи-
кэм лъэпкъ
ЮфхэмкӀэ, лӀкыб
къэралхэм ащы-
псэурэ тильэп-
къэгъухэм адырӀэ
зӀпхыныгъэхэмкӀэ
ыкӀи къэбар
жъугъэм иамал-
хэмкӀэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редакциер
зыдэшыгъэр:

385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъалэм
иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкӀыжъ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ЮфхэмкӀэ,
телерадиокъэтын-
хэмкӀэ ыкӀи зӀлыгъ-
ІэсыкӀэ амалхэмкӀэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплӀэ гъэлары-
шӀапӀ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗӀкӀэмкӀи

пчъагъэр

3250

Индексхэр

52161

52162

Зак. 1042

Хэутыным
узшыкӀэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкӀэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор

шхъалэр

Дэрбэ Тимур

Редактор шхъалэм
иапэрэ гуадзэр

МӀшӀлӀэкъо
Саид

Редактор шхъалэм
игуадзэр —
пшъэдэкӀыжъ
зыхырэ
секретары
Хъурмэ Хъусен